

استاد آصف فکرت شمع دیگری از علم و فرهنگ که خاموش شد

«هنگام بهار است عزیزان وطنم کو»

۶ می ۲۰۲۲

استاد آصف فکرت هروی شاعر، نویسنده، محقق، نسخه شناس و مترجم برجسته افغانستان به سن هفتاد و شش سالگی پس از بیماری طولانی در کانادا جان به حق تسلیم نمود. وی که مصدر خدمات زیادی در عرصه های مطبوعات، ادبیات و فرهنگ کشور گردیده بود پس از مهاجرت به ایران در سال ۱۳۶۱ به کارهای علمی، ادبی و تحقیقی خود ادامه داد و بیشتر در حلقات علمی و ادبی ایران درخشید، بطوری که به اثر دوری از محیط فرهنگی افغانستان در سال های اخیر نسل جوان کشور با نام و آثار او کمتر آشنایی دارند.

آصف فکرت در سال ۱۳۲۵ خورشیدی در هرات دیده به جهان گشود و پس از به پایان رساندن دوره مکتب ثانوی در لیسه سلطان غیاث الدین غوری شهر هرات شامل فاکولته زبان و ادبیات پوهنتون کابل گردیده درجه لیسانس را در ادبیات فارسی دری از دانشگاه کابل و سپس درجه ماستری را در رشته روزنامه نگاری از انستیتیوت ارتباطات جمعی هند به دست آورد. وی پس از برگشت به وطن منحیت مدیر مسئول روزنامه های «بیدار» و «فاریاب» منتشره در کندز و میمنه خدمات شایان مطبوعاتی انجام داد و در روزنامه های انیس و جمهوریت مسوولیت های متعددی را به عهده داشت. مدتی هم به حیث مدیر هنر و ادبیات رادیو افغانستان اجرای وظیفه نمود. پس از کودتای هفت ثور سال ۱۳۵۷ استاد فکرت به دلیل تنگ و پُر خطر شدن عرصه کارهای علمی و ژورنالستیک در افغانستان، نپذیرفتن سیاست های مطبوعاتی رژیم پوشالی، استبداد حاکم بر کشور و حضور نیروهای اشغالگر شوروی، زادگاه خود را در سال ۱۳۶۱ ترک و به ایران پناهنده شد و در شهر مشهد اقامت گزید. حلقات علمی و ادبی ایران با شناختی که از مرحوم فکرت داشتند استعداد و توانایی علمی و ادبی او را با گماشتن او به سمت فهرست نگار و نسخه شناس کتابخانه خطی آستان

قدس رضوی در مشهد به کار گرفتند. مرحوم فکرت در سال ۱۳۶۵ به تهران سفر کرد و قریب سه سال به عنوان یکی از اعضای اصلی موسسه تازه تأسیس «دایرة المعارف بزرگ اسلامی» مشغول کار پژوهش، نگارش و ویراستاری شد. وی در سال ۱۳۶۸ به مشهد برگشت و در موسسه بنیاد پژوهشهای اسلامی که نهادی از مجموعه آستان قدس رضوی بود مشغول تحقیق و نگارش شد تا آنکه در سال ۱۳۷۷ به کانادا مهاجرت و در آن دیار رحل اقامت افکند. از استاد فکرت صدها نوشته و مقاله علمی و ادبی در نشریات مختلف ایرانی و افغانی به نشر رسیده که از آن جمله در سال های اخیر مقالات شان بیشتر در مجله وزین «بخارا» به نشر می رسید. تازه ترین کتاب او به نام «پشت دروازه هند» در ایران در دست چاپ است.

فکرت در محیط هجرت نیز برای دو زبان ملی و رسمی کشور کارهای ارزنده علمی و پژوهشی انجام داد، که از آنجمله می توان از کتاب های «لهجه بلخ و دریافت بهتر سخن مولانا» و «فارسی هروی، زبان گفتاری هرات» که از نظر زبانشناسی و تاریخ زبان بسی پرارزش اند و پژوهشنامه و فرهنگ جامع لغات گفتاری لهجه های بلخ و هرات می باشند نام برد که به همت استاد فکرت تألیف و تدوین شده در دهه ۷۰ هجری شمسی انتشار یافتند. این کتاب ها که بعداً توسط انتشارات بیهقی در کابل نیز اقبال چاپ یافتند می توانند نظریات برخی شرق شناسان غربی را که در رابطه با تاریخ زبان پارسی-دری نظریات استعمار پسند داده اند، اصلاح کند.

شماری از کتابهایی که مرحوم فکرت تألیف، ترجمه یا ویرایش کرده اند ازین قرار است:

- سه مجموعه شعری بنام های «نسیم شیدایی»، «نکته خاک ره یار» و «گر عشق نبود» که سومی بر علاوه مجموعه اشعار موزون به شیوه کلاسیک حاوی اشعار سروده شده به سبک نو را نیز حاوی می باشد.
- «لندی- ترانه های پشتو»
- «لغات زبان گفتاری هرات»
- «فارسی هروی، زبان گفتاری هرات»
- «لهجه بلخ و دریافت بهتر سخن مولانا»
- «مناجات پیر هرات»
- مقدمه بر فقه شیعه (ترجمه از انگلیسی)
- ترجمه «آکام المرجان فی ذکر مدائن المشهوره فی کل المكان» که در قرن ۴ هجری توسط اسحق بن حسن منجم تألیف شده بود (ترجمه از عربی)
- ترجمه «میخ اول بر تابوت استعمار»
- ترجمه «گزارش سفارت کابل»
- ترجمه کتاب «افغانان» اثر منتستورات الفنتستون از انگلیسی به دری
- ویرایش «عین الوقایع - تاریخ افغانستان در سال های ۱۲۰۷ - ۱۳۲۴»
- ویرایش «پیراسته تاریخنامه هرات»
- ویرایش «کرسی نشینان کابل- احوال دولتمردان افغانستان در روزگاران امیر امان الله خان» نوشته سید مهدی فرخ
- شمار زیاد مقالات علمی و ادبی منتشره در سایت <http://fekrat.kateban.com>
- شمار زیاد مقالات علمی و ادبی منتشره در سایت <http://www.yaadhaa.blogspot.ca>

مرحوم آصف فکرت عالم تر از آن بود که در بند شهرت و جاه باشد. وفات این عاشق علم و فرهنگ را به خانواده اش و به جامعه فرهنگی افغانستان تسلیت میگوییم. روح استاد فکرت شاد باد!

(کمیتة فرهنگی فارو)